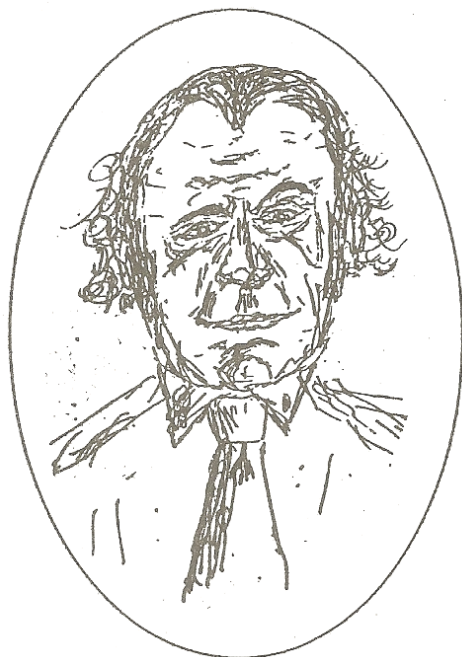

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΟΥ Ε.Μ.ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΒΑΛΚΑΝΑ

Ο ΑΝΗΣΥΧΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ:

• Βιογραφικά - Σπουδές – Α' Φάση Σταδιοδρομίας: 1926-1969

Ο Γεώργιος Βαλκανάς γεννήθηκε στους Χράνους της Αρκαδίας τον Οκτώβριο του 1926. Το 1946, μετά την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο Μεγαλουπόλεως και επιτυχείς εισαγωγικές εξετάσεις, εισάγεται και φοιτά - ενώ παράλληλα εργάζεται - στο Χημικό Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Λαμβάνει **Πτυχίο Χημείας** με βαθμό "Άριστα" το 1953, αφού εν τω μεταξύ έχει εκπληρώσει και τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις.

Ήδη, από το 1950, έχει επιλεγεί και προσληφθεί από τον Καθηγητή *Λεωνίδα Ζέρβα* σε θέση Εργαστηριακού Βοηθού-Ερευνητή, και εργάζεται ερευνητικά σε θέματα σύνθεσης φωσφορυλιωμένων πεπτιδίων και πρωτεϊνών. Στην επιστημονική αυτή περιοχή εκπονεί διδακτορική εργασία, που υποβάλλεται στη Σχολή το 1954.

Το ίδιο έτος, μετά από επιτυχείς εξετάσεις επιλογής, λαμβάνει υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υπηρεσιών και μεταβαίνει για μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα στο *Imperial College* του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Εκεί παρακολουθεί για 3 χρόνια μαθήματα χημικής μηχανικής, λαμβάνοντας το **Δίπλωμα DIC**, και κάνοντας έρευνα που οδηγεί στη λήψη **Διδακτορικού Διπλώματος (PhD)** το 1957. Το καλοκαίρι του 1957 εργάζεται στις εγκαταστάσεις της εταιρίας ESSO στο Oxford, με στόχο τη χημική βελτίωση του καταλύτη πυρόλυσης πετρελαίου, με την εισαγωγή πυρήνων υπερχλωρικού οξέος, ώστε να επιτυγχάνεται δέσμευση των φαινολών στα βαριά πετρελαιοειδή κλάσματα, αποτέλεσμα που θεωρήθηκε σημαντική τεχνολογική επιτυχία.

Το Σεπτέμβριο του 1957, αποδεχόμενος σχετική πρόσκληση, αρχίζει να εργάζεται ερευνητικά και διδακτικά στην περιοχή της Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας του Τμήματος Χημικών Μηχανικών στο Πολυτεχνείο (ETH) της Ζυρίχης, σε στενή συνεργασία με τον Καθηγητή *H. Hopff*. Από κοινού με τον τελευταίο, έχει την ευθύνη της λειτουργίας

Εργαστηρίου Βιομηχανικής Έρευνας, που χρηματοδοτείται από Ευρωπαϊκές και Αμερικανικές βιομηχανίες, των οποίων επεξεργάζονται θέματα, όπως οι Γερμανικές Degussa, BASF, Vereinigte Stearinwerke AG, και Motard, η Ελβετική Steinfels, η Ιταλική Mira Lanza, η Βελγική Bougies de la Cour, και η Αμερικανική Stauffer Chemicals USA. Τα ερευνητικά αντικείμενα των εργασιών αυτών έχουν σχέση με

- αξιοποίηση διαφόρων πρώτων υλών (λιπαρών οξέων, γλυκερίνης, άλλων φυτικών και ζωικών υλικών, πετροχημικών παραπροϊόντων), και
- προβλήματα παραγωγής λιπασμάτων, φαρμάκων και φυτοφαρμάκων - με έμφαση στην εισαγωγή φθορίου σε οργανικά μόρια.

Παράλληλα με την δετή ερευνητική αυτή δραστηριότητα, δραστηριοποιείται και ως εισηγητής στα περιοδικά σεμινάρια που γίνονται στην έδρα των συνεργαζομένων βιομηχανιών, ενώ επίσης παρακολουθεί διπλωματικές και διδακτορικές εργασίες, που είχαν σχέση με το ερευνητικό του έργο, στο ΕΤΗ.

Την περίοδο αυτή, μεταβαίνει επίσης στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας των ΗΠΑ ως **Επισκέπτης Καθηγητής**. Εκεί συνεργάζεται με τον Καθηγητή *S. Winstein*, γνωστό για τις έρευνές του σε θέματα ομογενούς κατάλυσης και συμπεριφοράς διαλυτών, σε βιομηχανικές εφαρμογές.

Το 1960, πίσω στη Ζυρίχη, εργάζεται στο διάσημο Ινστιτούτο Βιομηχανικής Έρευνας *Batelle*, όπου ασχολείται με θέματα αξιοποίησης νέων οργανικών πρώτων υλών, βιομηχανικής ανάπτυξης και προστασίας περιβάλλοντος. Στους τομείς αυτούς έχει την ίδια περίοδο αρχίσει να δραστηριοποιείται η διεθνής οργάνωση προβληματισμού *Club of Rome*, στην οποία τη Γραμματεία υπηρετεί για ένα διάστημα.

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, αναλαμβάνει την ευθύνη της δημιουργίας νέας βιομηχανικής μονάδας παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας από φυσικές ρητίνες κωνοφόρων. Η μονάδα αυτή βασίστηκε σε νέα μέθοδο παραγωγής, που διαμορφώνει ο ίδιος, επιτυγχάνοντας σημαντικό περιορισμό του κόστους μετατροπής και ποιοτική βελτίωση των προϊόντων.

Την ίδια περίοδο (1965-1966), εργάζεται ερευνητικά στο Κέντρο Ερευνών "*Δημόκριτος*," ολοκληρώνοντας τη διατριβή του επί υφηγεσία, με θέμα "*Μελέται επί του μηχανισμού αντιδράσεων τερπενικών σωμάτων*," που υποβάλλεται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο τίτλος του **Υφηγητή** του απονέμεται το 1966. Ως Υφηγητής του Πανεπιστημίου διδάσκει στο Χημικό Τμήμα το μάθημα των *Μηχανισμών Βιομηχανικών Διεργασιών*.

Το 1967 εκλέγεται **Μόνιμος Καθηγητής** Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας στην Ανωτάτη Σχολή Χημικών Μηχανικών του ΕΜΠ, αναλαμβάνοντας τελικά καθήκοντα το 1969.

Στο διάστημα αυτό της προ-ΕΜΠ σταδιοδρομίας του, ο Γ. Βαλκανάς έχει ήδη παράγει αξιόλογο επιστημονικό και τεχνικό έργο, όπως προκύπτει από τις δημοσιεύσεις και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας του που υπέβαλε στο ΕΜΠ.

Ο ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

• **Έργο και Προσφορά στο ΕΜΠ - Β΄ Φάση Σταδιοδρομίας: 1969-1994**

Ο Γεώργιος Βαλκανάς διαδέχεται στη **Διεύθυνση του Εργαστηρίου** Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας τον αποβιώσαντα Καθηγητή *Ευκλείδη Σακελλάριο*, που με τη σειρά του είχε διαδεχθεί στη δεκαετία του '40 τον ιδρυτή του Εργαστηρίου αυτού και Καθηγητή ΟΧΤ ΕΜΠ από το 1918, *Κωνσταντίνο Βέη*. Το 1974, προάγεται σε θέση **Τακτικού Καθηγητή** ΕΜΠ, για να υπηρετήσει στην ανώτερη καθηγητική βαθμίδα του ΕΜΠ συνολικά επί 20ετία, μέχρι την αποχώρησή του από το Ίδρυμα με συνταξιοδότηση, το 1994.

Ο Γ. Βαλκανάς εκλέγεται στο ΕΜΠ σε περίοδο σοβαρών μετασχηματισμών, τόσο στο χώρο της *Χημικής Μηχανικής* - που εξελίσσεται ραγδαία ως αυτόνομος κλάδος με δικά του επιστημονικά "εργαλεία," μακριά από την Κεντρο-Ευρωπαϊκή παράδοση της "Βιομηχανικής Χημείας" - όσο και σε εκείνον της *Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας* - που αρχίζει να γνωρίζει "κραδασμούς" λόγω της εξέλιξης της Χημικής Μηχανικής, αλλά και λόγω των εντεινόμενων προβλημάτων ρύπανσης περιβάλλοντος και εξάντλησης των βασικών πηγών πρώτων υλών. Η συμβολή του Γ. Βαλκανά στον *εκσυγχρονισμό* των σπουδών Χημικού Μηχανικού στο ΕΜΠ στην περιοχή ευθύνης του, αλλά και σε άλλες συγγενείς περιοχές, υπήρξε αποφασιστική.

Διαμορφώνει, συγγράφοντας και τα αντίστοιχα **νέα διδακτικά βιβλία, νέα μαθήματα Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας**: *Βασικές Μέθοδοι ΟΧΤ, Η Σύνθετος Χημική Βιομηχανία, και Βιομηχανική Ρύπανση*). Στα μαθήματα αυτά, τα οποία διδάσκει αρχικά, επί πολλά χρόνια, ο ίδιος και, στη συνέχεια, μαζί με *Χημικούς Μηχανικούς συνεργάτες* του, που ο ίδιος επιλέγει (βλπ. κατωτέρω), εισάγονται:

- * στοιχεία από την πρόσφατη προσωπική *βιομηχανική εμπειρία* του, που εμπλουτίζουν τις περιγραφές παραγωγικών διαδικασιών με *πραγματικά παραδείγματα*, και
- * *υπολογιστικά στοιχεία* και μέθοδοι από τον αναπτυσσόμενο τότε "κορμό" της *Χημικής Μηχανικής* (ισοζύγια μάζας και ενέργειας, χημική κινητική, θερμοδυναμική ισορροπία, διαχωρισμοί, τεχνικο-οικονομικός σχεδιασμός).

Τα νέα αυτά στοιχεία, χωρίς να αποτελούν από την αρχή ολοκληρωμένη προσέγγιση στο πρόβλημα της διδασκαλίας της Χημικής Τεχνολογίας στα πλαίσια ενός σύγχρονου προγράμματος σπουδών Χημικού Μηχανικού, συντελούν αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό της διδασκαλίας, δρώντας *καταλυτικά* στον όλο μετασχηματισμό. Για παράδειγμα, η νέα αυτή εικόνα της Χημικής Τεχνολογίας και η νέα άποψη για τη βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας μας που τη συνοδεύει, προκαλούν το ενδιαφέρον των Σπουδαστών ΧΜ και προσελκύουν αρκετούς από αυτούς να παρακολουθήσουν μαθήματα και εργαστήρια επιλογής ΟΧΤ, και επιλέγουν να εκπονήσουν *Διπλωματική Εργασία* στο Εργαστήριο αυτό.

Είναι χαρακτηριστικό ότι Διπλωματική Εργασία υπό την καθοδήγησή του εκπόνησαν μόλις 3 σπουδαστές το πρώτο έτος, 1970-1971, αλλά το 1/3 των σπουδαστών του έτους το 1971-1972!

Το 1972, ο Γ. Βαλκανάς προτείνει σε μερικούς από τους αποφοίτους αυτούς - κάποιιοι από τους οποίους εξελίχθηκαν σε μέλη του προσωπικού του Εργαστηρίου - την εκπόνηση των πρώτων *Διδακτορικών Διατριβών* υπό την καθοδήγησή του, σε νέα τεχνολογικά θέματα, στα πλαίσια *ερευνητικών έργων με εξωτερική χρηματοδότηση* - νέο τότε θεσμό για την Ελλάδα. Από το 1973 μάλιστα, στα πλαίσια ενός από τα νέα αυτά θέματα - βιομηχανική αξιοποίηση

αχύρου - αρχίζει συνεργασία με το βιομηχανικό "κολοσσό" που λέγεται *Εταιρία NESTLE*, για την από κοινού διαμόρφωση νέας τεχνολογία. Με τον τρόπο αυτό, αρχίζει η διαδικασία δημιουργίας νέων συνεργατών με διεθνή, σύγχρονα ακαδημαϊκά πρότυπα.

Έτσι, το σημερινό *Διδακτικό-Ερευνητικό Προσωπικό του Εργαστηρίου ΟΧΤ* αποτελείται αποκλειστικά από Χημικούς Μηχανικούς με σπουδές σύγχρονης Χημικής Μηχανικής, που ορισμένοι είχαν μάλιστα *επιλεγεί* από τον Καθηγητή Βαλκανά ως συνεργάτες του, και έχουν εκπονήσει τη Διδακτορική τους Διατριβή υπο την καθοδήγησή του, και κάποιοι από αυτούς επίσης και τη Διπλωματική τους Εργασία! Ο ρόλος του στην ομαλή *ακαδημαϊκή εξέλιξη* του προσωπικού αυτού υπήρξε επίσης αποφασιστικός: ως ο κύριος εισηγητής στις κρίσεις που έγιναν, έδωσε - όπου χρειάστηκε - "μάχες" για απονομή διδακτορικών, ανανεώσεις θητείας, μονιμοποιήσεις, και προαγωγές.

Με την ανάθεση *εντολής διδασκαλίας* σε μέλη του προσωπικού αυτού, *άτυπα* ήδη με το διορισμό τους, και *τυπικά* με την έκδοση του πρώτου σχετικού νόμου (Ν. 115/78), τελειώνει η *πρώτη φάση* των αλλαγών στο πεδίο της *διδασκαλίας* της ΟΧΤ στο ΕΜΠ, που βασίστηκε στην προσωπική του διδασκαλία. Η *νέα περίοδος* - με τη συμμετοχή Χημικών Μηχανικών-συνεργατών στη διδασκαλία - χαρακτηρίζεται από μεγάλο "*άλμα*" στο μετασχηματισμό των μαθημάτων ΟΧΤ, τόσο ως προς το *περιεχόμενο* (εισαγωγή χημικο-μηχανικής προσέγγισης, νέων τεχνολογιών και μεθόδων), όσο και ως προς τη *μορφή* (σπουδαστικές εργασίες, υπολογιστικές και εργαστηριακές ασκήσεις).

Η νέα αυτή φάση διαρκεί επί μία ακόμα περίπου δεκαετία - τη δεύτερη του Γ. Βαλκανά στο ΕΜΠ - μέχρι δηλαδή την καθιέρωση των *τεχνολογικών "κατευθύνσεων,"* στην οποίαν πρωτοστατεί ως μέλος της *Επιτροπής Σπουδών* του Τμήματος. Τα νεότερα μαθήματα Οργανικών Βιομηχανιών (*Σχεδιασμός Οργανικών Χημικών Βιομηχανιών, Σχεδιασμός Εγκαταστάσεων Καθαρών Βιομηχανιών, και Αξιοποίηση Βιόμαζας*) - όπως και το προσωπικό του Εργαστηρίου (βλπ ανωτέρω), αλλά και οι ερευνητικές του δραστηριότητες (βλπ κατωτέρω) - δεν θυμίζουν σε τίποτα την εικόνα του χώρου πριν από 25 χρόνια, όταν ανέλαβε τη διεύθυνση του χώρου αυτού ο Γ. Βαλκανάς. Στην αναμφισβήτητα *συλλογική* και πολυετή αυτή προσπάθεια, που οδήγησε στο μετασχηματισμό του Εργαστηρίου αυτού σε σύγχρονη ακαδημαϊκή μονάδα, θα πρέπει ανεπιφύλακτα να αναγνωριστεί ο σοβαρός ρόλος του Διευθυντή του.

Από τη συμβολή του στη διαμόρφωση *άλλων ακαδημαϊκών περιοχών*, ξεχωρίζουν ο ρόλος του στην ανάπτυξη του τομέα της **Προστασίας του Περιβάλλοντος**, που πρώτος είχε εισηγηθεί έμπρακτα με τη διδασκαλία του από το 1970, για να πρωταγωνιστήσει στην υιοθέτηση άλλων σχετικών μαθημάτων τις επόμενες δεκαετίες. Δίδαξε επίσης επί πολλά χρόνια το μάθημα των *Γεωργικών Βιομηχανιών*, συνεργάστηκε στη διδασκαλία του μαθήματος της *Εισαγωγής στη Χημική Μηχανική*. Γενικά, μέχρι την αποχώρησή του από το ΕΜΠ, είχε παίξει άμεσα ή έμμεσα τον πρώτο ρόλο στη διαμόρφωση των περισσότερων περιοχών του Τομέα IV, και όχι μόνο ως ο παλαιότερος Καθηγητής του.

Αντίστοιχες υπήρξαν οι εξελίξεις και στον τομέα της *έρευνας*, όπου η παρουσία του Καθηγητή Βαλκανά συνδέθηκε με:

- νέες ιδέες σε πολλά τεχνολογικά πεδία (οργανική σύνθεση, φυσικά προϊόντα, περιβάλλον-απόβλητα, πολυμερή, εδαφοβελτιωτικά, ενέργεια και καύσιμα, νέα υλικά κατασκευής, κτλ),

- νέες προσεγγίσεις μεγάλων προβλημάτων (βιομηχανική και περιφερειακή ανάπτυξη, αστικός χώρος, σκουπίδια-λύματα πόλεων, απασχόληση, καινοτομίες, ενθάρρυνση και εφαρμογή τους),
- νέες μορφές χρηματοδότησης έρευνας (ερευνητικοί φορείς, κρατικές υπηρεσίες, βιομηχανίες, τοπική αυτοδιοίκηση),
- "άνοιγμα" σε νέους συνεργάτες και μορφές συνεργασίας (διεπιστημονικές, με το εξωτερικό, με παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς),
- προσπάθεια σύνδεσης με τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του τόπου.

Ιδιαίτερο ρόλο έπαιξαν στο χώρο αυτό οι πολυάριθμες - αρκετές εκατοντάδες - *Διπλωματικές Εργασίες*, και οι επίσης πολλές - αρκετές δεκάδες - *Διδακτορικές Διατριβές*, που έγιναν υπό την καθοδήγηση του στο ΕΜΠ, και που πολύ δύσκολα μπορούν να απογραφούν.

Οι δραστηριότητες αυτές οδήγησαν σε αριθμό δημοσιεύσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, περίπου διπλασιάζοντας έτσι το προ-ΕΜΠ έργο του, αλλά και σε μεγάλο αριθμό *αδημοσίεωτων* εργασιών, σε μορφή μελέτης ή εσωτερικής έκθεσης, που θα πρέπει επίσης να συνυπολογιστούν σε κάθε αποτίμηση του έργου του.

Στην τελευταία αυτή κατηγορία έργου περιέχονται πολλές γόνιμες ιδέες και προσεγγίσεις, που βρίσκουν σιγά-σιγά το δρόμο προς την επιστημονική και τεχνική κοινότητα, μέσω νέων εργασιών, με τη βοήθεια νέων συνεργατών και συνεχιστών, τόσο στο ΕΜΠ, όσο και αλλού. Δεν θα ήταν υπερβολή η διατύπωση ότι για ορισμένες από τις θεωρήσεις αυτές, που απασχόλησαν και απασχολούν το Εργαστήριο ΟΧΤ, "δεν έχει έρθει η ώρα τους," ιδιαίτερα για μεγάλης κλίμακας εφαρμογές. Παραδείγματα:

- * ήπιες και ανακυκλώσιμες πηγές υλικών και ενέργειας,
- * "κλειστά" και ολοκληρωμένα παραγωγικά συστήματα,
- * "έξυπνες," ευέλικτες και αποκεντρωμένες διαδικασίες μετατροπής.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η ατόσφαιρα *ερευνητικής ελευθερίας*, που χαρακτηρίζει ήδη από τη δεκαετία του '70 το Εργαστήριο ΟΧΤ, για όλα τα μέλη του - απαραίτητη προϋπόθεση για να "ανθίσουν" νέες πρωτοβουλίες από συνεργάτες, όπως και έγινε για παράδειγμα στο πεδίο των τεχνολογιών αξιοποίησης των βιολογικών πόρων. Τα "κέρδη" από την ατμόσφαιρα αυτή, σύμφωνα με τη γνώμη της Επιτροπής που εισηγήθηκε την Ομοτιμοποίησή του στο ΕΜΠ (1995 - βλ. στη συνέχεια), υπήρξαν σαφώς μεγαλύτερα από τυχόν προβλήματα από πιθανή ανάπτυξη αντιθέσεων και, ενδεχομένως, συγκρούσεων - κάτι που δεν αποφεύχθηκε στη θητεία 1/4 του αιώνα του Γ. Βαλκανά ως Διευθυντή Εργαστηρίου.

Στην προσφορά του στο *διοικητικό τομέα*, ξεχωρίζει η εκλογή του, το 1983, με την εφαρμογή του νέου Νόμου για την Ανώτατη Παιδεία στη χώρα μας, στη θέση του **Προέδρου του Τμήματος Χημικών Μηχανικών ΕΜΠ**, θέση στην οποία επανεξελέγη ως το 1986. Στο μεταβατικό αυτό στάδιο, όπου δεν ισχύουν συνταγές και γνωστοί κανόνες, συνέβαλε θετικά - για μια ακόμα φορά, με το ίδιο καινοτομικό πνεύμα - στην ομαλή εφαρμογή και γενική αποδοχή της νέας νομοθεσίας, στην εξομάλυνση αντιθέσεων μέσα στο Τμήμα, και στην ομαλή εξέλιξη του προσωπικού του.

Στο διάστημα 1985-1994 εκλέγεται επίσης πολλές φορές ως **Διευθυντής του Τομέα IV** του Τμήματος, θέση από την οποία κυρίως συνέβαλε στην εξομάλυνση της λειτουργίας του Τομέα κατά τα πρώτα, κρίσιμα χρόνια του νέου θεσμού, με παρόμοιο τρόπο, όπως έγινε και σε επίπεδο Τμήματος.

Στην προσφορά αυτή του Καθηγητή Βαλκανά στη ζωή και τις δραστηριότητες του ΕΜΠ ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε και η *προσωπικότητά* του, που χαρακτηριζόταν από αμεσότητα, θερμά ανθρώπινα συναισθήματα, πάθος για ο,τιδήποτε τον ενδιέφερε και επιδίωκε, συνεχή προσπάθεια για βελτίωση και εξέλιξη, αδιαφορία για το προσωπικό κόστος των ορθών επιλογών. Προσωπικότητα, που μπορούσε να προκαλέσει "τριβές," όπως και έγινε μερικές φορές - σε συνδυασμό με την επέκταση των δραστηριοτήτων του σε πολλά και διαφορετικά πεδία, και τα πειράματά του με διάφορες μορφές συνεργασίας - αλλά που, συνολικά αποτιμώμενη, οδήγησε σε ιδιαίτερα θετικό "ισοζύγιο" σε όλους τους βασικούς τομείς, όπως αναλύθηκε ανωτέρω.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ:

- ***Επίλογος Ζωής και Σταδιοδρομίας: 1994-2000***

Το Σεπτέμβριο του 1994, ο Γ.Ν. Βαλκανάς αποχώρησε με συνταξιοδότηση από το ΕΜΠ.

Το Μάιο του 1995, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Χημικών Μηχανικών ΕΜΠ απεφάσισε, τιμώντας το έργο και την προσφορά του Γεωργίου Βαλκανά, την απονομή σε αυτόν του τίτλου του **Ομότιμου Καθηγητή** του Ε. Μ. Πολυτεχνείου, μια ακόμα ακαδημαϊκή αναγνώριση για τη μακρά σταδιοδρομία του.

Τα χρόνια της "αποστρατείας" δεν ήταν εύκολα για τον υπερ-δραστήριο και καινοτόμο Πανεπιστημιακό Καθηγητή. Κι αυτό ήταν κάτι ορατό σε όσους τον συναντούσαν την περίοδο αυτή - και που μάλλον ενισχυόταν με την πάροδο του χρόνου.

Το Δεκέμβριο του 2000, χτυπημένος από βαρεία και επώδυνη ασθένεια, έφυγε από τη ζωή.

- ***Τιμητική Ημερίδα και Έκδοση: 2001-2002***

Στις 21 Φεβρουαρίου του 2001, η Σχολή των Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. για να τιμήσει τη μνήμη του διακεκριμένου Μέλους της διοργάνωσε Ημερίδα με τίτλο «Από την Οργανική Χημεία στις Οργανικές Τεχνολογίες», με συμμετοχή πολλών ερευνητών από το Ε.Μ.Π. και εκτός. Η εκδήλωση αυτή ήταν αφιερωμένη στα επιστημονικά αντικείμενα που υπηρέτησε επί πολλές δεκαετίες ο Γ.Ν. Βαλκανάς, και θα μπορούσε να θεωρηθεί ταυτόχρονα ως πρώτο *Επιστημονικό Μνημόσυνο*, αλλά και μαζί μικρή συνεισφορά στο να απαλύνει ο πολύ πρόσφατος ακόμα πόνος των δικών του: συζύγου, παιδιών, αδελφών, συγγενών, συνεργατών και φίλων. Τα «Πρακτικά» της πολύ επιτυχημένης αυτής Ημερίδας εκδόθηκαν από τη Σχολή το 2002 σε ειδικό τόμο 140 σελίδων, με πρόλογο του τότε Προέδρου Δημήτρη Μαρίνου – Κουρή.

Εμμανουήλ Γ. Κούκιος

Καθηγητής ΕΜΠ

Εργαστήριο Οργανικής Χημικής Τεχνολογίας

